

Nyt stort program for skoleudvikling søsættes

13.03.2009 Undervisningsminister Bertel Haarder åbner i dag for omfattende forsøg med et helt nyt fag "håndværk og design" samt undervisningsassistenter, erhvervsklasser, turbodansk og it. Samtidig offentliggør regeringen i dag sin handlingsplan for de praktisk/musisk/kunstneriske fag og nye prøver.

PRESSEMEDDELELSE

Regeringen har sammen med Socialdemokraterne og Dansk Folkeparti søsat en lang række tiltag i folkeskolen, der skal styrke det faglige niveau og evalueringen af hvert enkelt barn. I dag søsættes et nyt omfattende program for skoleudvikling, hvor der åbnes for forsøg over hele landet, der skal gøre skolen endnu bedre.

Initiativerne fordeler sig på tre hovedområder

Regeringens handlingsplan for de praktisk/ musisk/kunstneriske fag: Blandt andet forsøg med et helt nyt fag "håndværk og design" samt afgangsprøver i valgfagene musik og billedkunst og standpunktsudtalelser ved afslutning af musik, billedkunst, håndarbejde, sløjd og hjemkundskab (læs pressemeddelelsen)

63 millioner kroner til forsøg med undervisningsassistenter, turbodansk, it-læremidler og erhvervsklasser samt skoleudvikling for eksempel som på Gauerslund (læs pressemeddelelsen)

Nye prøver med blandt andet mere gruppeforberedelse (læs pressemeddelelsen)

"Nu åbner vi for, at skolerne kan være kreative og afprøve nye metoder og veje. De kreative fag styrkes og prøver skal afspejle tiden. Forsøg med blandt andet undervisningsassistenter og erhvervsklasser skal være med til at understøtte elever, der har brug for noget særligt for eksempel en praktisk tilgang til arbejdet. Skolerne kan også få tilskud til udviklingsprojekter, som for eksempel TV2 viste fra Gauerslund Skole," siger Bertel Haarder.

Skoleudviklingsprojektet afspejler, at det har været et udbredt ønske fra lærere og skoleledere at få lov til at afprøve nye veje og udvikle skolen nedefra. Forsøgene skal evalueres med henblik på at indhente erfaringer og inspiration til fremtidens folkeskole.

Tine Bak, Kontorchef, Kontor for Afgangsprøver, Test og Evalueringer (Skolestyrelsen), tlf: 3392 6183,
tine.bak@skolestyrelsen.dk

Kreative fag bliver prøvefag som forsøg

13.03.2009 Regeringen fremlægger nu en handlingsplan for at styrke børn og unges praktiske, musiske og kunstneriske færdigheder. Forsøg med afgangsprøver i musik, billedkunst og et nyt fag "håndværk og design" er en betydningsfuld del af planen.

PRESSEMEDDELELSE

Nu kan eleverne i folkeskolen komme til afgangsprøve i valgfagene musik og billedkunst. Det nye valgfag "håndværk og design", som bliver udbudt som forsøg, bliver der også prøve i. "Håndværk og design" er et nyt fag, der erstatter håndarbejde, sløjd og evt. billedkunst.

Endnu et nyt tiltag er udtalelser om elevernes standpunkt, der udarbejdes, når de afslutter den obligatoriske undervisning i de kreative fag samt i det nye "håndværk og design".

De nye prøvefag er et centralt element i regeringens handlingsplan for at styrke de praktiske, musiske og kunstneriske fag. Handlingsplanen skal føre til, at eleverne bliver endnu bedre til at bruge deres hænder, krop, øjne, ører og smagssans. Eleverne har i dag hjemkundskab, sløjd, billedkunst, idræt, håndarbejde og musik, her får de mulighed for blandt andet at bage, høvle og spille fodbold.

De praktiske, musiske og kunstneriske fag er alle vigtige dannelsesfag, der blandt meget andet giver eleverne en særlig indsigt i dansk og international kultur. Fagene får højere status som prøvefag, og i "håndværk og design" får eleverne nu mulighed for at arbejde bredere med materialerne end i de traditionelle fag sløjd og håndarbejde.

Planen udspringer af et forarbejde i en rådgivningsgruppe med repræsentanter fra skoleverdenen og kulturinstitutioner. Gruppen har lavet forslag til, hvordan regeringen kan styrke børn og unges kompetencer på området. Fastlæggelsen og gennemførelsen af initiativerne er siden drøftet af undervisningsminister Bertel Haarder og kulturminister Carina Christensen.

Bertel Haarder peger på, at danske unge med rette er eftertragtede verden over for deres kreativitet og selvstændige arbejdsmetoder.

"Vi har allerede styrket de boglige fag. Nu er turen kommet til de praktiske, musiske og kunstneriske fag, som er mindst lige så vigtige. Det er dannelsesfag, der udvikler elevernes kulturelle forståelse, motoriske evner og øje for detaljen. De lægger op til, at eleverne bruger alle sanser, og de bør støttes og udvikles som en selvfølgelig og vigtig del af alle børn og unges læringsforløb," siger Bertel Haarder.

Carina Christensen er enig.

"Kulturministeriet og Undervisningsministeriet har som fælles målsætning at give elever i folkeskolen en stærk uddannelse, flere kulturelle oplevelser, flere praktiske, musiske og kunstneriske kompetencer og dermed en rigere skolegang," siger hun.

Handlingsplanen har følgende indhold:

Afsluttende evaluering

Der etableres forsøg med afsluttende prøver i valgfagene musik og billedkunst og i det nye valgfag på forsøgsbasis "håndværk og design" i lighed med den eksisterende mulighed i valgfagene håndarbejde, sløjd og hjemkundskab.

Der etableres endvidere forsøg med udtalelser om elevernes standpunkt ved afslutningen af den obligatoriske

undervisning i musik, billedkunst, håndarbejde, sløjd og hjemkundskab samt "håndværk og design". Forsøgene løber fra 2009-2011.

Udstrækning af fagene

Der etableres forsøg med udstrækning af undervisningsforløb, så eleverne modtager undervisning i fagene musik og billedkunst gennem hele skoleforløbet. Forsøgene løber fra 2009-2011.

Styrkelse af elevernes praktiske kundskaber og færdigheder

Der etableres forsøg med det nye fag "håndværk og design" mellem 4. og 7. klassetrin og som valgfag på 8. og 9. klassetrin. Faget kan på sigt blive en erstatning for håndarbejde og sløjd, eventuelt en erstatning for håndarbejde, sløjd og billedkunst. Det skal give mulighed for at arbejde med nye og andre materialer. Forsøgene løber fra 2009-2011.

Samarbejde mellem idræt og hjemkundskab

Der etableres forsøg med ny sundhedsprofil for faget idræt i samarbejde med hjemkundskab i udskolingen. Forsøgene løber fra 2009-2011.

Mere sang

Regeringen har udgivet et netbaseret inspirationshæfte om fællessang i skolen. Der bygges videre på de gode resultater i "Sangens År" og der iværksættes en treårig syngelystkampagne i perioden 2009-2011.

Synliggørelse af elevernes arbejde

En ny ordning skal præmiere elevudstillinger, elevkoncerter og anden form for særlig eksponering af elevernes arbejde med de praktiske og musiske fag i folkeskolens undervisning.

Styrkelse af indholdet af undervisningen

Regeringen styrker indholdet af undervisningen gennem nye læreplaner (Fælles Mål) for de praktiske/musiske fag med virkning fra skoleåret 2009/2010. I fornødent omfang vil den samtidig ajourføre indholdet af evalueringsportalen.

Lærerkræfterne

Følgende undersøges:

Muligheden for at genetablere kandidatuddannelsen i billedkunst, håndarbejde, sløjd og hjemkundskab. Regeringen igangsætter undersøgelsen i 2009.

Muligheden for, at uddannelse og efteruddannelse af musiklærere til folkeskolen kan gennemføres i samarbejde med musikkonservatorierne samt at konservatorieuddannede lærere kan undervise i folkeskolen.

Muligheden for, at undervisere fra håndværksmæssige uddannelser samt undervisere, der er tilknyttet andre formidlings- og uddannelsesinstitutioner, kan undervise i folkeskolen.

Hvad der nærmere findes af relevante videregående uddannelser inden for det praktiske/musiske område. Regeringen vil tage initiativer hertil i 2009.

Regeringen arbejder for at styrke børns møde med den professionelle kunst i skolen. Det sker gennem Kunstrådets Huskunstnerordning. Ordningen giver interesserede skoler tilskud til at ansætte kunstnere i kortere eller længere tid og gennem levende musik i skolen, der tilbyder koncerter til skolerne, samt gennem en række andre initiativer, der præsenterer kunstarterne for skoleeleverne.

Opsamling og formidling af viden

Regeringen tager initiativ til at undersøge behovet og mulighederne for etablering af et videncenter for de praktiske/musiske fag. Undersøgelsen sættes i gang i 2009.

Mere viden om fagenes status og vilkår i folkeskolen

Regeringen tager initiativ til en kortlægning af de praktiske/musiske fags status og vilkår i folkeskolen samt til en vurdering af unges brug af og behov for kultur. Begge dele igangsættes 2009.

Redegørelse til Folketinget

På baggrund af en evaluering af de relevante forsøg og undersøgelser afgiver regeringen en redegørelse til Folketinget om behovet for yderligere initiativer til at styrke de praktiske/musiske fag. Det sker i 2011.

Tine Bak, Kontorchef, Kontor for Afgangsprøver, Test og Evalueringer (Skolestyrelsen), tlf: 3392 6183,
tine.bak@skolestyrelsen.dk

Skoler kan nu søge om tilskud til undervisningsassistenter, turbodansk og erhvervsklasser

13.03.2009 Undervisningsministeriet åbner for forsøg, der skal forbedre indsatsen for elever med særlige behov gennem projektet Skoleudvikling.

PRESSEMEDDELELSE

Undervisningsassistenter som særlig støtte til læreren og elever med særlige behov. Taskforces til pædagogisk udviklingsarbejde. Forbedret brug af it-hjælpe midler til undervisning af udsatte elever med særlige behov. Intensiv læsetræning kombineret med praktiske øvelser på eller uden for skolen. Introduktionskurser på praktiske ungdomsuddannelser og brobygning fra 9. klasse.

Det er nogle af de forsøg, Undervisningsministeriet med projektet Skoleudvikling åbner for.

Projektet giver kommuner og skoler mulighed for at gennemføre forsøg med tilskud inden for fem forskellige delprojekter. Formålet er at styrke overgangen fra grundskolen til ungdomsuddannelserne. Inden for de fem forskellige delprojekter skal der afprøves nye metoder for at give alle eleverne de bedste forudsætninger for at kunne gennemføre en ungdomsuddannelse.

De fem delprojekter er (klik på hvert enkelt punkt for at læse mere):

- Undervisningsassistenter og lektiehjælp
- Erhvervsklasser
- Intensive læseforløb – turbodansk
- It-støttede undervisningsformer
- Lokale taskforces for skoleudvikling.

"Det er en række spændende forsøg, der nu er mulighed for at gennemføre. Nogle børn har brug for praktiske tiltag – jeg ser frem til spændende forsøg med erhvervsklasser og turbodansk. Jeg hører på mange danske skoler, at de oplever stigende problemer med, at der er flere urolige børn. Undervisningsassistenter kan hjælpe med at holde ro i klassen og skabe et godt undervisningsmiljø. Samtidig kan læreren koncentrere sig om undervisningen," siger Bertel Haarder.

Der er i alt afsat 63 millioner kroner til projektet. Heraf er i alt 48 millioner kroner afsat til kommunalt forsøgsarbejde, mens resten af beløbet går til følgeforskning/evaluering, formidling, centralt rekvirerede ydelser, for eksempel undervisningsmateriale, og administration.

Kommunerne kan på vegne af folkeskolerne søge tilskud inden for alle fem projekter, mens de frie grundskoler også kan søge tilskud til at gennemføre forsøg i turbodansk og it-støttede undervisningsformer. Tilskuddene er betinget af, at ansøgerne selv stiller med et tilsvarende beløb.

Yderligere oplysninger:

Tine Bak, Kontorchef, Kontor for Afgangsprøver, Test og Evalueringer, tlf: 3392 6183, tine.bak@skolestyrelsen.dk

Nye prøver og mere gruppeforberedelse

13.03.2009 Forligspartierne bag folkeskoleloven indfører nye prøver og åbner for gruppeforberedelse som led i en modernisering af afgangsprøverne. De første ændringer gennemføres fra skoleåret 2009/2010.

PRESSEMEDDELELSE

Nu indføres der forsøg med en fælles naturfaglig afgangsprøve og prøver i skriftlig tysk og fransk. Der bliver også mulighed for at forberede sig i grupper til prøverne i mundtlig og skriftlig dansk samt i fysik/kemi. Det er forligspartierne bag folkeskoleloven blevet enige om.

Der kan være flere veje til at få et kemiforsøg til at lykkes. Et digt eller en novelle kan ofte tolkes på flere måder. Den læring, der kommer ud af at diskutere en problemstilling med andre, er værdifuld og skal nu udnyttes i forberedelsen til folkeskolens afgangsprøve.

Ud over forsøg med prøver og gruppeforberedelse skal faglæreren igen deltage i bedømmelsen af eleverne ved de skriftlige prøver i fagene dansk og matematik.

Undervisningsminister Bertel Haarder ser frem til at følge forsøgene og de nye tiltag. Han fremhæver, at der med forsøget med en fælles naturfaglig prøve bliver mulighed for at styrke sammenhængen og samarbejdet mellem fagene fysik/kemi, biologi og geografi.

”Det har i flere år været et stort ønske, og med de nye prøver i fremmedsprogene tysk og fransk samt den øgede mulighed for gruppeforberedelse til prøverne, imødekommer vi udbredte ønsker fra folkeskolens parter og de faglige organisationer,” siger han.

Flere af forslagene stammer fra Undervisningsministeriets arbejdsgruppe vedrørende alternative prøveformer.

En oversigt over samtlige nye initiativer kan læses nedenfor.

Forsøg med en fælles naturfagsprøve

Det åbnes for forsøg med en fælles mundtlig/praktisk naturfaglig prøve ved afslutningen af 9. klasse. Følgende elementer indgår i forsøget:

- Den fælles naturfagsprøve omfatter fagene fysik/kemi, biologi og geografi og fokuserer på fællesfaglige elementer i de tre fag.
- Ved prøven medvirker relevante faglærere og en censor. Censor skal så vidt muligt have deltaget i mindst ét flerfagligt forløb.
- Prøven erstatter i forsøgsperioden den eksisterende mundtlige/praktiske prøve i fysik/kemi.
- I perioden skal der sammen med de skriftlige udtræksprøver i biologi og geografi tilbydes en skriftlig udtræksprøve i fysik/kemi, så alle fagene er skriftlige udtræksfag. Det sker for at sikre, at naturfagene tænkes på tværs samt for at sikre de enkelte fags færdigheder og kundskaber.
- Prøven bør bygge på undervisning efter de nye Fælles Mål i mindst to år. Det betyder, at forsøg med den fælles naturfaglige prøve kan påbegyndes i skoleåret 2010/11.
- De samlede forsøg afsluttes senest i skoleåret 2011/12, så eventuelle ændringer kan træde i kraft fra skoleåret 2012/13.

Det er op til de enkelte skoler/kommuner at tage initiativ til forsøgene og sammensætte et forsøgsdesign inden for de nævnte rammer. Ansøgninger om forsøg indsendes til Skolestyrelsen.

Gruppearbejdet i forbindelse med prøverne

Mundtlig dansk

Fra skoleåret 2009/10 kan elever i mindre grupper arbejde sammen om at lave en synopsis i prøveform B. Prøven er fortsat individuel. Skolestyrelsen udfærdiger de nærmere retningslinjer for samarbejdet.

Skriftlig dansk

Fra skoleåret 2009/10 bliver en samtalerunde valgfri forberedelsesform for prøven i dansk, skriftlig fremstilling. Runden varer 30 minutter. Derefter er der tre timer til at besvare opgaven. Besvarelsen foregår individuelt. Skolestyrelsen udfærdiger de nærmere retningslinjer for runden.

Fysik/kemi

Fra skoleåret 2009/10 bliver der mulighed for gruppeforberedelse til prøven i fysik/kemi. Det sker som supplement til den nuværende prøve i fagene, hvor der ikke indgår forberedelsestid.

Skolens leder træffer ved skoleårets begyndelse beslutning om valg af prøveform A eller B. Den valgte prøveform er fælles for alle elever i samme klasse.

Prøveform A består af den gældende prøve i fysik/kemi, mens prøveform B består af en forberedelsesperiode og en individuel eksamination. I prøveform B afgør eleven selv forud for prøven, om han/hun vil forberede sig alene eller sammen med andre elever. Uanset valget, er forberedelsestiden den samme og bedømmelsen foretages ud fra samme kriterier.

Forsøg med større opgaver som grundlag for eksaminationen

Fra skoleåret 2009/10 kan et projekt, en større opgave eller lignende som forsøg indgå som en del af grundlaget for eksaminationen i et af udtræksfagene i den humanistiske fagblok, der har en mundtlig prøve. Projekt opgaven i 9. klasse kan ikke gøre det ud for denne opgave.

Følgende elementer indgår i forsøget:

- Der kan udarbejdes en opgave eller lignende til brug for eksaminationen i et af de mundtlige prøvafag historie, kristendomskundskab, samfundsfag eller tysk og fransk.
- Der stilles ikke formkrav til det produkt, opgaven skal munde ud i. Den kan for eksempel bestå af en rapport, en planche, et billede, et digt eller en udstilling. Eleverne kan lave den enkeltvis eller i grupper.
- Opgaven danner udgangspunkt for eksaminationen på den måde, at spørgsmål kan bygge på opgavens behandling af de spørgsmål og emner, der generelt kan være genstand for eksamination i det pågældende fag.
- Eleven sender forud for prøven en disposition til censor. Dispositionen og det færdige produkt må medbringes til prøven. Ingen af delene indgår i bedømmelsen.
- Eksaminationen tilrettelægges sådan, at eleven ud over opgaven også prøves i et lodtrukket spørgsmål.
- I evalueringen bør der sættes særlig fokus på de bogligt svage elevers udbytte af arbejdet med opgaven.

Ansøgninger om forsøg indsendes til Skolestyrelsen som sikrer, at forsøget følges af statsligt beskikkede censorer.

Flere it-baserede prøver

Der iværksættes et indledende udviklingsarbejde i opgavekommissionerne for dansk, matematik, engelsk, tysk og fransk for at afklare, i hvilket omfang prøverne eller dele af prøverne med fordel kan digitaliseres.

Frivillige prøver i de nye tilbudsfag i 10. klasse

Der igangsættes et udviklingsarbejde for at afklare, om de nye tilbudsfag i 10. klasse skal være frivillige prøvafag på linje med de øvrige prøvafag i 10. klasse. Der udarbejdes et koncept for prøver i disse fag, og der ses nærmere på fagenes muligheder, begrænsninger og relevans i prøvesammenhæng.

Mundtlig udtræksprøve i matematik

Der igangsættes et forsøgs- og udviklingsarbejde for at afklare form og indhold for en eventuel mundtlig prøve i matematik. Det forudsættes, at den bundne, skriftlige prøve i matematik bibeholdes, og at det samlede antal prøver for den enkelte elev ikke forøges.

En mundtlig prøve i matematik placeres i puljen af naturfaglige fag til udtræk, så den enkelte elev aflægger en skriftlig prøve i matematik og derudover kan udtrækkes til en mundtlig prøve i matematik eller en skriftlig prøve i biologi eller geografi.

Der arbejdes for, at en eventuel mundtlig udtræksprøve i matematik i givet fald kan træde i kraft fra skoleåret 2010/11.

Skriftlig udtræksprøve i tysk/fransk

Der indføres skriftlige udtræksprøver i tysk og fransk. Prøverne placeres sammen med de nuværende mundtlige prøver i tysk og fransk i puljen af humanistiske fag til udtræk. Den enkelte elev kan således udtrækkes til en mundtlig eller en skriftlig prøve i tysk eller fransk. Forslaget indebærer ikke, at antallet af prøver for den enkelte elev ændres.

De skriftlige udtræksprøver i tysk og fransk indføres fra skoleåret 2010/11.

Ændring af censorordningen ved de skriftlige afgangsprøver

Censorordningen ændres, så de bundne skriftlige prøver fremover bedømmes af faglæreren og en ekstern censor.

Gennemførelse af forslaget kræver ændring af folkeskoleloven. Der forventes fremsat lovforslag herom i indeværende folketingssamling med henblik på, at den ændrede censorordning kan træde i kraft fra skoleåret 2009/10.

Tine Bak, Kontorchef, Kontor for Afgangsprøver, Test og Evalueringer (Skolestyrelsen), tlf: 3392 6183,
tine.bak@skolestyrelsen.dk
